

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 20. april 2023

Sag BS-52869/2022-HJR
(1. afdeling)

M
(advokat Peter Ølholm, beskikket)

mod

F
(advokat Julia Jensen)

I tidligere instanser er afsagt dom af Familieretten i København den 2. maj 2022 (BS-9605/2022-KBH) og af Østre Landsrets 22. afdeling den 22. august 2022 (BS-19379/2022-OLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Michael Rekling, Jan Schans Christensen, Anne Louise Bormann, Ole Hasselgaard og Peter Mørk Thomsen.

Påstande

Appellanten, M, har nedlagt påstand om, at familierettens dom stadfæstes med den ændring, at weekend- og hverdagssamværet i ulige uger ændres fra onsdag til tirsdag, og at weekend- og hverdagssamværet bortfalder i vinterferien i lige år og i efterårsferien i ulige år, i det omfang M meddeler, at hun afholder ferie med barnet, B. Weekend- og hverdagssamværet bortfalder endvidere i op til tre uger i sommerferien samt i perioden fra fredag før påskeferien til onsdag før skærtorsdag i lige år og fra onsdag før skærtorsdag til torsdag efter 2. påskedag i ulige år, såfremt M orienterer om ferie med B.

M har desuden påstået frifindelse over for Fs samvæerspåstande.

Indstævnte, F, har påstået stadfæstelse af landsrettens afgørelse, subsidiært at Bs samvær med ham fastsættes på følgende måde:

Indtil den 9. august 2024 skal der være samvær hver anden weekend fra fredag til mandag senest kl. 10.00 med afhentning og aflevering i børnehaven.

Fra den 9. august 2024 skal der være samvær i lige uger fra fredag med afhentning i institution/skole og frem til onsdag morgen med aflevering i institution/skole. Han har desuden nedlagt en række påstande om det nærmere omfang af feriesamvær.

Supplerende sagsfremstilling

Af udtalelse af 23. februar 2023 fra Bs dagplejere fremgår bl.a., at B er udviklet alderssvarende socialt, motorisk og sprogligt, og at hun trives og fungerer socialt godt.

En sms-korrespondance mellem parterne viser bl.a., at parterne i flere tilfælde har indgået aftale om ændring af samværet.

Anbringender

M har anført navnlig, at landsrettens afgørelse om, at der skal være samvær i alle weekender i Bs hverdagsliv, er i strid med forældreansvarslovens §§ 1, 4 og 19 samt artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det fremgår hverken af lovgivning, forarbejder eller vejledninger, at det vil være bedst for børn, at de har samvær med samværsforælderen i alle weekender. Det er en krænkelse af Bs ret til et familieliv at bestemme, at hun ikke kan holde nogen weekender med sin mor eller bror.

Den forælder, som barnet bor hos, har ret til at planlægge sin ferie med barnet i de ferieperioder, hvor barnet ikke har feriesamvær med samværsforælderen. Barnet har ret til at opholde sig hos bopælsforælderen minimum halvdelen af alle ferier, idet det indgår som en forudsætning i forældreansvarslovens § 21, at bopælsforælderen minimum har barnet 7 ud af 14 dage.

En afgørelse skal træffes med afsæt i barnets bedste, jf. forældreansvarslovens § 1 og § 4, og der kan derfor ikke træffes afgørelser, der strækker sig langt ud i fremtiden, hvor det vil bero på gætværk, hvad der er bedst for barnet, og hvordan man bedst varetager barnets trivsel og tarv.

F har anført navnlig, at det fastsatte samvær opfylder betingelserne i forældreansvarslovens § 1 og § 4. Landsretten fastsatte samværet på baggrund af et sagligt og relevant skøn baseret på sagens oplysninger om B. B trives i samværsordningen fastsat af landsretten.

Det er ikke usædvanligt, at der fastsættes samvær med samværsforælderen hver weekend, idet dette også tidligere er set i praksis, jf. bl.a. UfR 2021.5193 H. Det er heller ikke i strid med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvis en forælder ikke har en fuld weekend til rådighed med sit barn. Hverken Bs eller nogen af parternes familieliv påvirkes af den nuværende samværsordning i en sådan grad, at ordningen er i strid med menneskerettighederne.

Der er praksis for, at det ordinære samvær kan opretholdes i ferier og på helligdage. Hvis det ordinære samvær skulle bortfalde i ferieperioder, ville bopælsforælderen kunne spekulere i at melde ferie, hver gang skolerne holder ferie.

Forældreansvarsloven hindrer ikke, at der vedrørende mindre børn træffes afgørelser, som strækker sig over længere tid. En optrapning af samværet vil give parterne ro og forudsigelighed og derved styrke Bs trivsel. Det vil endvidere skærme B for yderligere sager og konflikter.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstillinger

M og F har fælles forældremyndighed over B, der er født den ... 2020. B har bopæl hos M.

For Højesteret angår sagen navnlig, om Bs weekend- og hverdagssamvær med sin far F kan placeres i alle weekender, og om hvordan feriesamvær skal fastsættes.

Forældreansvarsloven

Afgørelser om samvær efter forældreansvarslovens § 19, stk. 1, skal træffes ud fra en konkret og individuel vurdering af, hvad der er bedst for det enkelte barn, jf. forældreansvarslovens §§ 1, 4 og 21, stk. 2. Ved fastsættelse af samvær med den forælder, som barnet ikke bor hos, skal der tages hensyn til barnets alder og udvikling og til, at samværet tilrettelægges med en sådan fleksibilitet, at det hele tiden tilgodeser barnets behov for kontakt med den anden forælder.

Der er ikke i forældreansvarsloven nogen begrænsning med hensyn til, hvilken samværsordning der kan fastsættes, så længe samværsordningen efter en konkret og individuel vurdering er bedst for barnet, og det fastsatte samvær ikke overstiger den tid, som barnet opholder sig hos bopælsforælderen.

Weekend- og hverdagssamvær

Landsretten har fastsat Bs weekend- og hverdagssamvær med F således, at der i ulige uger er samvær fra fredag til lørdag eftermiddag og i lige uger fra fredag til søndag eftermiddag. Samværsordningen indebærer således, at B ikke vil op-

holde sig hos bopælsforælderen M i nogen sammenhængende hele dage i weekenden.

Det kan efter oplysningerne for Højesteret lægges til grund, at B, som nu er 2 år og 8 måneder, trives i en samværsordning med det antal overnatninger, som landsretten har fastsat.

Højesteret finder på denne baggrund, at der ikke er grundlag for at ændre samværet med hensyn til antallet af overnatninger.

Som anført gælder der i forældreansvarsloven ikke nogen retlig begrænsning, der forhindrer en samværsordning, som helt eller delvist omfatter alle weekender. Højesteret finder imidlertid, at en sådan samværsordning, der indebærer, at barnet ikke vil have nogen hele weekender sammen med bopælsforælderen, må forudsætte, at forældrene er enige herom, eller at der foreligger særlige grunde hertil.

Forældrene er ikke enige om samværets placering, og der foreligger ikke særlige grunde, der taler for, at det er bedst for B, at samværet placeres i alle weekender.

Herefter finder Højesteret, at det samvær med overnatning, som efter landsrettens afgørelse finder sted fra fredag til lørdag i ulige uger, skal ændres til et samvær med overnatning fra onsdag til torsdag.

På den anførte baggrund fastsætter Højesteret weekend- og hverdagssamværet således, at B har samvær med F i lige uger fra fredag med afhentning i dagpleje/børnehave til søndag kl. 16 med aflevering på Ms bopæl, og i ulige uger fra onsdag med afhentning i dagpleje/børnehave til torsdag med aflevering i dagpleje/børnehave.

Højesteret tiltræder af de grunde, der er anført af landsretten, at der ikke er grundlag for at fastsætte en optrappingsordning vedrørende weekend- og hverdagssamværet.

Feriesamvær

Det følger af administrativ praksis, at bopælsforælderen kan holde ferie med barnet inden for den almindelige ferie- og helligdagsperiode, hvis det ikke falder sammen med barnets feriesamvær med samværsforælderen. Medmindre andet følger af samværsafgørelsen, gælder dette, selv om ferien ligger på tidspunkter, hvor barnet har løbende samvær med samværsforælderen. Bopælsforælders ret til ferie medfører, at barnets løbende samvær med samværsforælderen bortfalder, uden at bopælsforælderen skal være enig med samværsforælderen eller søge om bortfald af det løbende samvær hos Familieretshuset.

Hvis en bopælsforælder vil placere sin ferie med barnet uden for de almindelige ferie- og helligdagsperioder på en sådan måde, at det går ud over barnets samvær med samværsforælderen, og der ikke kan opnås enighed om dette, kan bopælsforælderen efter forældreansvarslovens § 21 søge om bortfald af det samvær, der falder sammen med den ønskede ferie.

Landsrettens afgørelse om sommerferiesamvær må forstås således, at der ikke er noget til hinder for, at M i overensstemmelse med den administrative praksis, der er nævnt ovenfor, holder sommerferie med B i en længere sammenhængende periode, så længe denne ferie placeres inden for den almindelige ferieperiode og ikke falder sammen med barnets feriesamvær med F. Dette gælder, selv om ferien ligger på tidspunkter, hvor B ellers skulle have haft weekend- og hverdagssamvær med F.

På denne baggrund finder Højesteret, at der ikke er grundlag for at ændre landsrettens dom vedrørende fastsættelse af sommerferiesamvær.

Højesteret tiltræder af de grunde, der er anført af landsretten, at der ikke er grundlag for at fastsætte en optrappingsordning vedrørende feriesamværet. Højesteret finder endvidere, at der ikke er grundlag for at fastsætte feriesamvær i videre omfang end sket ved landsrettens dom eller for i øvrigt at ændre landsrettens fastsættelse af feriesamværet, herunder samværet vedrørende jul og nytår. Endelig finder Højesteret ikke grundlag for at ændre landsrettens bestemmelse om, at vedrørende alle øvrige helligdage og eventuel ferie (bortset fra sommer- og juleferie) følges det almindelige weekend- og hverdagssamvær. Dette samvær bortfalder således ikke i forbindelse med Ms eventuelle afholdelse af ferie.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens dom med den ændring, at weekend- og hverdagssamværet fastsættes som nedenfor bestemt.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes med den ændring, at Bs weekend- og hverdagssamvær med F fastsættes på følgende måde:

B har samvær med F i lige uger fra fredag med afhentning i dagpleje/børnehave til søndag kl. 16 med aflevering på Ms bopæl, og i ulige uger fra onsdag med afhentning i dagpleje/børnehave til torsdag med aflevering i dagpleje/børnehave.

I overensstemmelse med landsrettens dom gælder med få præciseringer følgende for helligdags- og feriesamværet:

Sommerferie:

B har samvær med F i 2 x 5 sammenhængende dage, første dag fra kl. 10.00 til femte dag til kl. 19.00.

F afleverer og afhenter i dagpleje/børnehave eller på Ms bopæl.

I 2023 har M fortrinsret til at vælge sommerferiesamværets nærmere placering, hvilket skal meddeles senest den 1. maj. Gives meddelelse ikke inden for den anførte frist, overgår retten til at vælge til F, som da skal meddele sit valg af sommerferiesamværets placering inden den 15. maj.

I efterfølgende ulige år har M fortrinsret til at vælge sommerferiesamværets nærmere placering, hvilket skal meddeles senest den 1. marts samme år. Gives meddelelse ikke inden for den anførte frist, overgår retten til at vælge til F, som da skal meddele sit valg af sommerferiesamværets placering inden den 1. april samme år.

I lige år har F fortrinsret til at vælge sommerferiesamværets nærmere placering, hvilket skal meddeles senest den 1. marts samme år. Gives meddelelse ikke inden for den anførte frist, overgår retten til at vælge til M, som da skal meddele sit valg af sommerferiesamværets placering inden den 1. april samme år.

Overholdes fortrinsretten ikke (således at den overgår til den anden forælder), ændrer dette ikke på rækkefølgen af, hvilken forælder der vælger først ved efterfølgende ferieperioder. Således kan en forælder være førstevælger flere år i træk.

Ferien lægges i skolernes sommerferie for den distriktsskole, der hører til Ms bopæl.

Almindeligt weekend- og hverdagssamvær bortfalder i sommerferien, hvis M meddeler, at hun holder ferie med B, og denne ferie ikke falder sammen med Bs feriesamvær med F.

Jul og nytår:

B har samvær med F i ulige år fra den 27. december kl. 10.00 til førstkommande 1. januar kl. 10.00 og i lige år fra den 23. december kl. 10.00 til den 27. december kl. 10.00.

I ulige år afleverer M på Fs bopæl den 27. december kl. 10.00, og F afleverer på Ms bopæl den 1. januar kl. 10.00.

I lige år afleverer M på Fs bopæl den 23. december kl. 10.00, og F afleverer på Ms bopæl den 27. december kl. 10.00.

Almindeligt weekend- og hverdagssamvær bortfalder i juleferien, hvis M meddeler, at hun holder ferie med B, og denne ferie ikke falder sammen med Bs feriesamvær med F.

Øvrige helligdage og ferieperioder:

Ved alle øvrige helligdage og ferieperioder følges almindeligt weekend- og hverdagssamvær, der ikke bortfalder i forbindelse med Ms afholdelse af ferie.

Særlige bestemmelser om overlevering:

Hvis der ikke kan ske overlevering i dagpleje/børnehave, skal M aflevere på Fs bopæl kl. 10.00, og F skal efter endt samvær aflevere på Ms bopæl kl. 14.00.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part eller til statskassen.